

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ในสถานการณ์การสื่อสารหนึ่งๆ ที่มีเนื้อหาสัมพันธ์หรือเชื่อมโยงกัน มนุษย์ใช้ประโยคหลายประโยคเรียงร้อยต่อกัน ซึ่งเรียกว่า "ข้อความต่อเนื่อง" เป็นหน่วยทางไวยากรณ์ที่สูงกว่าระดับประโยคหรือเรียกว่า สัมพันธสาร (Discourse) หน่วยทางไวยากรณ์ในระดับนี้มีหน่วยภาษาต่างๆ แสดงความสัมพันธ์กัน อาทิ การใช้หน่วยสรรพนามแทนหน่วยนามที่ปรากฏในข้อความที่นำมาก่อน การใช้หน่วยบ่งชี้แทนหน่วยนามที่นำมาก่อน หน่วยสรรพนามและหน่วยบ่งชี้ในข้อความต่อเนื่องเป็นหน่วยทางภาษาที่ปรากฏรูปและความหมายในโครงสร้างผิวและโครงสร้างลึก การพิจารณาความหมายของหน่วยภาษาหนึ่งแทนอีกหน่วยภาษาหนึ่ง จึงพิจารณาเฉพาะบางประโยคไม่ได้ แต่ต้องพิจารณาจากหลายประโยคที่สื่อความหมายร่วมกัน¹ กระบวนการดังกล่าวเป็นการเกาะเกี่ยวความที่ปรากฏในข้อความต่อเนื่องกัน

กลไกการแสดงความสัมพันธ์ทางความหมายในข้อความต่อเนื่องปรากฏในการสื่อสารทุกครั้ง เนื่องจากมนุษย์ไม่ได้สื่อสารทีละคำหรือทีละประโยค แต่ใช้หลายๆ ประโยค ที่สื่อความเชื่อมโยงถึงกัน นววรรณ พันธุมธาเรียกข้อความต่อเนื่องที่แสดงความหมายสัมพันธ์กันว่า "ประโยคสัมพันธ์" และกล่าวว่าเมื่อประโยคเรียงต่อกันและกล่าวถึงเรื่องเดียวกัน อาจใช้คำเดียวกันในประโยคที่ต่อเนื่องกัน² หรือเรียกว่า "การซ้ำ" ซึ่งใช้รูปภาษาเดิมปรากฏซ้ำในข้อความที่ตามมา

กลไกการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างข้อความที่กล่าวถึงข้างต้น ทั้งการใช้รูปภาษาหนึ่งแทนอีกรูปภาษาหนึ่ง หรือการใช้รูปภาษาเดิมซ้ำ เป็นหน่วยทางไวยากรณ์ที่ปรากฏรูปและความหมายในโครงสร้างผิวและโครงสร้างลึก อย่างไรก็ตามก็ดีผู้วิจัยพบว่ากลไกการแสดงความสัมพันธ์ของข้อความต่อเนื่องไม่จำเป็นต้องปรากฏรูปภาษาในโครงสร้างผิวก็ได้ แต่ยังคงปรากฏความหมายและหน้าที่ในโครงสร้างลึกของข้อความต่อเนื่อง กลไกดังกล่าวคือการใช้ "สุญญรูป" คือการซ้ำความหมายของหน่วยภาษาโดยไม่ต้องซ้ำรูปภาษาในข้อความที่ตามมา ด้วยเหตุที่ว่าผู้รับสารเข้าใจความหมายของรูปภาษานั้นแล้ว หรือรูปภาษานั้นไม่จำเป็นในโครงสร้างไวยากรณ์ กลไกการเชื่อมโยงความหมายของสุญญรูปกับรูปภาษาที่ปรากฏนำมาก่อนผู้รับสารต้องตีความในโครงสร้างลึกของข้อความจึงจะเข้าใจความหมายของข้อความได้ ดังตัวอย่างข้อความต่อเนื่องภาษาไทยต่อไปนี้

¹ Gay Cook. *Discourse*. Oxford : Oxford University Press. 1989, P. 14.

² นววรรณ พันธุมธา, *ไวยากรณ์ไทย*, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), 239.

ตัวอย่างที่ 1

"ถ้า (1) ข้า สั่งให้ (2) แม่ทัพ ลองโฉบบินจากดอกไม้ดอกหนึ่งว่อนไปยังดอกไม้ดอกให้
เหมือนกับผีเสื้อ หรือ (3) \emptyset บังคับให้ (4) \emptyset แต่งเรื่องโคกนาฏกรรมร้ายแรงสักเรื่อง"

เจ้าชายน้อย มปป : 54

โครงสร้างผิวในตัวอย่างข้างต้นไม่ปรากฏรูปภาษาในตำแหน่งที่ 3 และ 4 แต่ยังคงปรากฏ
ความหมายและหน้าที่ในข้อความ โดยใช้หน่วยภาษาที่เรียกว่า สุนทรียรูป และลัทธิรูปภาษาที่ปรากฏนำมา
ก่อน ดังนี้ ในตำแหน่งที่ 3 สุนทรียรูปละคำสรรพนามที่มีรูปภาษาและความหมายเหมือนกับคำในตำแหน่งที่
1 คือ "ข้า" ส่วนในตำแหน่งที่ 4 สุนทรียรูปละคำนามที่มีรูปภาษาและความหมายเหมือนกับคำในตำแหน่งที่
2 คือ "แม่ทัพ"

กระบวนการเกาะเกี่ยวความในข้อความตัวอย่างที่ 1 ต้องตีความในโครงสร้างลึก โดยอาศัยการ
เชื่อมโยงความ ระหว่างสุนทรียรูปกับรูปภาษาที่ปรากฏนำมาก่อน กระบวนการดังกล่าวเป็นการแทนที่
ประเภทหนึ่ง แต่แทนด้วยรูปศูนย์คือสุนทรียรูปนั่นเอง ผู้รับสารจึงต้องวิเคราะห์สุนทรียรูปในโครงสร้างผิวให้
ตรงกับความหมายและหน้าที่ในโครงสร้างลึก แม้ตัวอย่างข้างต้นไม่ปรากฏรูปภาษาในตำแหน่งที่ 3 และ 4
ก็ตาม แต่สื่อความได้ โดยอาศัยกระบวนการแสดงความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างข้อความ หรือ
เรียกว่าการเกาะเกี่ยวความ (Coherence)³ กระบวนการนี้เป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงความหมาย
ระหว่างข้อความ

การวิเคราะห์สุนทรียรูปในโครงสร้างผิวต้องพินิจให้นานขึ้นและเมื่อจะพิเคราะห์ความหมายใน
โครงสร้างลึกก็จะซับซ้อนขึ้นเมื่อใช้ภาษาอื่นสื่อสารแทนภาษาแม่ เนื่องจากกลไกดังกล่าวอาศัยการเกาะ
เกี่ยวความหมายระหว่างประโยคซึ่งต้องเข้าใจโครงสร้างผิวก่อนจึงตีความในโครงสร้างลึกได้ ผลการศึกษา
ของ Haiman⁴ พบว่าการใช้สุนทรียรูป (Zero anaphora) ในการเกาะเกี่ยวความ เป็นกลไกทางภาษา
ประเภทหนึ่งที่พบได้บ่อยในภาษาเขมร และช่วยลดความเยิ่นเย้อของข้อความได้มาก

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเรื่องการเชื่อมโยงความในภาษาเขมร⁵ และรูปแทนหน่วยนามในภาษาเขมร⁶
พบว่าการเชื่อมโยงความด้วยสุนทรียรูปมีขอบข่ายที่นำศึกษาวิจัยในระดับลึก เนื่องจากผู้เรียนภาษาเขมรใน

³ M.A.K. Halliday and Rugaiya Hasan, **Cohesion in English** (London : Longman, 1976), 18

⁴ John Haiman, (2011) **Cambodian: Khmer**. Philadelphia : John Benjamins Publishing, p. 199.

⁵ สมเกียรติ วัฒนาพงชากุล การเชื่อมโยงความในนวนิยายภาษาเขมร รายงานการวิจัยเสนอต่อสถาบันวิจัย
และพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2553

⁶ สมเกียรติ วัฒนาพงชากุล รูปแทนหน่วยนามในภาษาเขมร รายงานการวิจัยเสนอต่อสถาบันวิจัยและ
พัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2556

ระยะแรกมักไม่เข้าใจความหมายระหว่างประโยค โดยเฉพาะประโยคต่อเนืองที่ใช้สุญญรูป อีกทั้งเมื่อทราบว่าคุณความดังกล่าวใช้สุญญรูป ก็ไม่แน่ใจว่าหน่วยดังกล่าวระบุภาษาใดออกจากข้อความ ในบางกรณีเกิดความไม่แน่ใจว่าคุณความต่อเนืองมีการเกาะเกี่ยวความหรือไม่ ประเด็นดังกล่าวส่งผลโดยตรงต่อการแปลความจากภาษาเขมรสู่ภาษาไทย และยิ่งทวีความสำคัญหากต้องแปลข้อความภาษาไทยเป็นภาษาเขมร เพราะการใช้สุญญรูปเป็นกลไกทางภาษาที่ช่วยเลี่ยงการซ้ำรูปภาษาเดิม จนทำให้เกิดความฟุ่มเฟือยในการสื่อสาร ที่สำคัญการตีความสุญญรูปในภาษาเขมรของผู้เรียนชาวไทยจำเป็นต้องเข้าใจความหมายของข้อความ อันจะนำไปสู่การเข้าใจความหมายในโครงสร้างลึก ดังตัวอย่างที่จะเสนอต่อไป

ตัวอย่างที่ 2 (ก)

กาล	ยฺตุก	ង	តេ	នៅរស់	តេ	រាប់អាន	គ្រួសារ	ប៊ុនធៀន
เมื่อ	พ่อ	เอ็ง	เขา	ยังอยู่	เขา	นับถือ	ครอบครัว	บุนเรือน
ระ	ណាស់ ។	(1) <u>ยฺตุกងងិងชិកบ៊ុនថន</u>	<u>ยฺตุกบ៊ុនធៀន</u>				ជា	
นี้	มาก	พ่อเอ็ง	และ	เจ๊กบุนถน	พ่อของ	บุนเรือน	เป็น	
ไ้	ไ้	มួយ	สิง	๐	รก	สิ	ฮาร	ถน
เพื่อน	ซี้	หนึ่ง	กัน		หา	กิน	มี	ได้
ไ้	มួយ	เบ็	ย ។					
ด้วยกัน		แล้ว						

ผู้แปลเอกสาร 1960 : 12

"เมื่อตอนที่พ่อแกยังมีชีวิต นับถือครอบครัวบุนเรือนมาก พ่อแกและเจ๊กบุนถนพ่อของบุนเรือน เป็นเพื่อนซี้กัน ทำมาหากินมีเงินมีทองด้วยกันมาแล้ว"

สุญญรูป ๐ ในตำแหน่งที่ 2 ระบุหน่วยนามที่มีรูปภาษาและความหมายเหมือนกับตำแหน่งที่ 1 คือ ยฺตุกងងិងชิកบ៊ុនថនยฺตุกบ៊ុនធៀន "พ่อแกและเจ๊กบุนถนพ่อของบุนเรือน" การซ้ำความหมายในตัวอย่างที่ 2 (ก) ไม่จำเป็นต้องซ้ำรูปภาษาเดิมเสมอไป ก็สามารถสื่อสารได้ความหมายบริบูรณ์ ในโครงสร้างลึกและความหมายของสุญญรูปในตัวอย่างข้างต้น เป็นดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 2 (ข)

กาล	ยฺตุก	ង	តេ	នៅរស់	តេ	រាប់អាន	គ្រួសារ	ប៊ុនធៀន
เมื่อ	พ่อ	เอ็ง	เขา	ยังอยู่	เขา	นับถือ	ครอบครัว	บุนเรือน

នេះ ណាស់ ។ (1) ឪពុកងងឹកចិត្តប្អូនថន ឪពុកប្អូនធ្វើន ជា
នេះ ណាស់ ។ (1) ឪពុកងងឹកចិត្តប្អូនថន ឪពុកប្អូនធ្វើន ជា
នេះ ណាស់ ។ (1) ឪពុកងងឹកចិត្តប្អូនថន ឪពុកប្អូនធ្វើន ជា

ក្តីប្រាក់ចិត្ត មួយ នឹងគ្នា (2) ឪពុកងងឹកចិត្តប្អូនថន ឪពុកប្អូនធ្វើន
ក្តីប្រាក់ចិត្ត មួយ នឹងគ្នា (2) ឪពុកងងឹកចិត្តប្អូនថន ឪពុកប្អូនធ្វើន

រក ស៊ី មាន បាន ជាមួយគ្នា ហើយ ។
រក ស៊ី មាន បាន ជាមួយគ្នា ហើយ ។

"ដើម្បីពេលវេលាដែលមានជីវិត ដំបូងគេបង្អស់ប្អូនច្រើនណាស់ ប្រពន្ធនិងកូនប្អូនច្រើន
ដំបូងគេបង្អស់ប្អូនច្រើនណាស់ ប្រពន្ធនិងកូនប្អូនច្រើនណាស់ ប្រពន្ធនិងកូនប្អូនច្រើនណាស់"

ការបកស្រាយនៃធាតុ (ក) ប្រឆាំងនឹងធាតុ (ខ) ដូចគ្នា ប៉ុន្តែខ្លឹមសារដែលបានប្រើប្រាស់
ក្នុងកិច្ចការនេះគឺខុសគ្នា ពីការបកស្រាយនៃធាតុ (ក) ដោយសារតែការបកស្រាយនេះ
បានប្រើប្រាស់ភាសាខ្មែរ ដោយសារតែការបកស្រាយនេះបានប្រើប្រាស់ភាសាខ្មែរ

សូមបកស្រាយនៃធាតុ (ក) តាមភាសាខ្មែរដែលបានប្រើប្រាស់ក្នុងធាតុនេះ ដើម្បីបញ្ជាក់
ពីភាពត្រឹមត្រូវនៃការបកស្រាយនេះ ដោយសារតែការបកស្រាយនេះបានប្រើប្រាស់ភាសាខ្មែរ
ដោយសារតែការបកស្រាយនេះបានប្រើប្រាស់ភាសាខ្មែរ

ធាតុ (3)

សព្វថ្ងៃនេះ ត្រូវបាន ថ្នាក់ដឹកនាំខេត្ត ក៏ ដូចជា អង្គការពាក់ព័ន្ធ
សព្វថ្ងៃនេះ ត្រូវបាន ថ្នាក់ដឹកនាំខេត្ត ក៏ ដូចជា អង្គការពាក់ព័ន្ធ
សព្វថ្ងៃនេះ ត្រូវបាន ថ្នាក់ដឹកនាំខេត្ត ក៏ ដូចជា អង្គការពាក់ព័ន្ធ
សព្វថ្ងៃនេះ ត្រូវបាន ថ្នាក់ដឹកនាំខេត្ត ក៏ ដូចជា អង្គការពាក់ព័ន្ធ

(1) ដៃគូដឹកនាំការងារដឹកនាំរបស់ប្រជាពលរដ្ឋតាមកងម៉ូតូ និងរថយន្តគ្រប់ប្រភេទ
(1) ដៃគូដឹកនាំការងារដឹកនាំរបស់ប្រជាពលរដ្ឋតាមកងម៉ូតូ និងរថយន្តគ្រប់ប្រភេទ

មានលក្ខណៈងាយស្រួលជាងមុន ហើយ (2) ∅ ឆាប់រហ័ស
មានលក្ខណៈងាយស្រួលជាងមុន ហើយ (2) ∅ ឆាប់រហ័ស

ថែម ទៀត ផង ។ ដូច្នេះ គាត់ គិត ពិតជា មាន អារម្មណ៍
ថែម ទៀត ផង ។ ដូច្នេះ គាត់ គិត ពិតជា មាន អារម្មណ៍

ជា ឪពុកនិងកូន គ្នា។ ទ្រព្យសម្បត្តិ (3) ០ ត្រូវ រេះ ខូចខាត
 បើ ប្រាប់គ្នា ក្នុង ត្រូវសម្របសម្រួល ពួក ឆ្នាំ ដើម អាយុ
 មាន ម្តង កន្លែង ខោអាវ ម៉ូតូមួយ ១ គ្រឿង និង កង់ ៥ គ្រឿង ។
 ដី ម្តង ដី ដី ដី ម៉ូតូមួយ ១ គ្រឿង និង កង់ ៥ គ្រឿង ។
 ដី ម្តង ដី ដី ដី ម៉ូតូមួយ ១ គ្រឿង និង កង់ ៥ គ្រឿង ។

នេះ គឺជា ឯកសារ លេខ ០១ ចុះ ថ្ងៃ ទី ៣០ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៦

"ប្តី ឈ្មោះ ហ៊ុន ហ៊ុន ធ្វើ ការ ងារ ក្នុង ក្រុម ហ៊ុន ហ៊ុន អាយុ ៦៦ ឆ្នាំ និង ភរិយា ឈ្មោះ វ៉ាន វ៉ាន អាយុ ៤៦ ឆ្នាំ ទាំង ពីរ គ្រប់ គ្រួសារ មាន ទ្រព្យសម្បត្តិ ដូច ខាង ក្រោម គឺ ដី ម្តង ដី ម្តង ដី ម្តង ម៉ូតូមួយ ១ គ្រឿង និង កង់ ៥ គ្រឿង ។"

សូម លោក អ្នក ជំនាញ ក្នុង តំណែង ទី ២ ត្រូវ ពិនិត្យ ឯកសារ និង ព័ត៌មាន ដូច ខាង ក្រោម គឺ ដី ម្តង ដី ម្តង ដី ម្តង ម៉ូតូមួយ ១ គ្រឿង និង កង់ ៥ គ្រឿង ។

ដើម្បី ពិនិត្យ ឯកសារ និង ព័ត៌មាន ដូច ខាង ក្រោម គឺ ដី ម្តង ដី ម្តង ដី ម្តង ម៉ូតូមួយ ១ គ្រឿង និង កង់ ៥ គ្រឿង ។

ឯកសារ លេខ ០១ ចុះ ថ្ងៃ ទី ៣០ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៦

ផ្ទះ ២ ខ្នង	ធ្វើ ពី	ឈើ	ប្រក់	ស្រូវ	មាន	(1) ដី ម្តង
ប្តី ឈ្មោះ ហ៊ុន ហ៊ុន	ធ្វើ ពី	ឈើ	ប្រក់	ស្រូវ	មាន	ដី ម្តង
ឈ្មោះ ហ៊ុន ហ៊ុន	ធ្វើ ពី	ឈើ	ប្រក់	ស្រូវ	មាន	ដី ម្តង
ឈ្មោះ វ៉ាន វ៉ាន	ធ្វើ ពី	ឈើ	ប្រក់	ស្រូវ	មាន	ដី ម្តង

ជា ឪពុកនិងកូន គ្នា។ ទ្រព្យសម្បត្តិ (3) ០ ត្រូវ រេះ ខូចខាត
 បើ ប្រាប់គ្នា ក្នុង ត្រូវសម្របសម្រួល ពួក ឆ្នាំ ដើម អាយុ
 មាន ម្តង កន្លែង ខោអាវ ម៉ូតូមួយ ១ គ្រឿង និង កង់ ៥ គ្រឿង ។
 ដី ម្តង ដី ដី ដី ម៉ូតូមួយ ១ គ្រឿង និង កង់ ៥ គ្រឿង ។
 ដី ម្តង ដី ដី ដី ម៉ូតូមួយ ១ គ្រឿង និង កង់ ៥ គ្រឿង ។

"ប្តី ឈ្មោះ ហ៊ុន ហ៊ុន ធ្វើ ការ ងារ ក្នុង ក្រុម ហ៊ុន ហ៊ុន អាយុ ៦៦ ឆ្នាំ និង ភរិយា ឈ្មោះ វ៉ាន វ៉ាន អាយុ ៤៦ ឆ្នាំ ទាំង ពីរ គ្រប់ គ្រួសារ មាន ទ្រព្យសម្បត្តិ ដូច ខាង ក្រោម គឺ ដី ម្តង ដី ម្តង ដី ម្តង ម៉ូតូមួយ ១ គ្រឿង និង កង់ ៥ គ្រឿង ។"

สัญลักษณ์ในตำแหน่งที่ 3 เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยแสดงความเป็นเจ้าของ ที่ละรูปภาษาสองรูปออก จากข้อความ รูปภาษาแรกเป็นรูปภาษาที่มีความหมายเหมือนกับตำแหน่งที่ 2 คือ **ម្ចាស់ទី២ ឈ្មោះវីរវិ** “เจ้าของที่2 ชื่อวระ ไว” รูปภาษาที่สองเป็นรูปภาษาที่มีความหมายเหมือนกับตำแหน่งที่ 1 คือ **ម្ចាស់ទី១ ឈ្មោះសុខ ង៉ុយ** “เจ้าของที่หนึ่ง ชื่อสุข ญย” การตีความหน่วยภาษาในโครงสร้างผิวและโครงสร้างลึกต้อง เชื่อมโยงความหมายของสัญลักษณ์เข้าด้วยกันจึงจะเข้าใจความหมายของข้อความโดยรวม

จากตัวอย่างที่แสดงไว้ข้างต้นทำให้ผู้วิจัยเกิดคำถามว่ากลไกการเกาะเกี่ยวความที่ไม่ปรากฏรูป ภาษาหรือการใช้สัญลักษณ์ในภาษาเขมรมีลักษณะอย่างไร การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะฉายให้เห็นลักษณะ ข้อความต่อเนื่องในภาษาเขมรได้ชัดเจน อีกทั้งผู้วิจัยยังต้องการคำตอบว่าสัญลักษณ์แบ่งได้กี่ประเภท เนื่องจากที่ผ่านมาเมื่อกล่าวถึงการละหน่วยภาษาออกจากข้อความมักกล่าวถึงการละหน่วยนาม แต่จาก ตัวอย่างที่ผู้วิจัยพบในเบื้องต้นยืนยันได้ว่า นอกจากหน่วยนามแล้วหน่วยภาษาอื่นก็สามารถละออกจาก ข้อความได้ การวิจัยครั้งนี้จะทำให้ได้คำตอบเกี่ยวกับสัญลักษณ์ในข้อความต่อเนื่องภาษาเขมรอีกด้วย เมื่อผู้ วิจัยค้นคว้าเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยภาษาเขมรในระดับที่สูงกว่าประโยคก็พบไม่มาก ที่ผ่านมามีผล การศึกษาอยู่ไม่กี่เรื่อง⁷ งานวิจัยนี้ช่วยให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และขยายความรู้ทางด้านวากยสัมพันธ์ ของภาษาเขมรได้ครอบคลุมทั้งระบบ อันก่อประโยชน์ต่อผู้เรียน ผู้สอน และผู้ใช้ภาษาเขมรต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์สัญลักษณ์ที่ปรากฏในข้อความต่อเนื่องภาษาเขมร

3. ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยเรื่องสัญลักษณ์ในข้อความต่อเนื่องภาษาเขมรมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

3.1 ขอบเขตของแหล่งข้อมูล ในงานวิจัยนี้วิเคราะห์ข้อมูลจากภาษาเขียน โดยเก็บข้อมูลจาก เอกสาร 3 ประเภท คือ ข่าว บทความในนิตยสาร และบทปาฐกถาของผู้นำทางสังคม ผู้วิจัยเลือกเอกสาร ประเภทดังกล่าวเนื่องจากว่าเนื้อหาของเอกสารที่นำมาศึกษามีลักษณะเป็นเรื่องเล่า (Narrative) ซึ่งมีการ ลำดับเวลาของเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นในเวลาต่อเนื่องกับอีกเหตุการณ์หนึ่ง กล่าวคือ มีการกล่าวถึง เหตุการณ์หนึ่งก่อนที่จะกล่าวถึงเหตุการณ์ต่อไป

⁷ ผลงานที่ศึกษาภาษาเขมรระดับข้อความมีไม่มาก อาทิ Somkiet Poopatwiboon (1982) ในงานเรื่อง Discourse Level Cohesion in Northern Khmer ซึ่งเป็นการศึกษาโดยวิเคราะห์ข้อมูลในภาษาเขมรถิ่นไทย งานของ สมเกียรติ วัฒนาพงชากุล เรื่องการเชื่อมโยงความในนวนิยายภาษาเขมร (2553) และเรื่องรูปแทนหน่วยนามในภาษา เขมร (2556) แม้งานทั้งสองจะศึกษาวิเคราะห์การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างข้อความของภาษาเขมรไว้บ้าง แต่มุ่ง วิเคราะห์ในภาพกว้าง โดยไม่ได้วิเคราะห์การใช้สัญลักษณ์ในข้อความต่อเนื่องโดยละเอียด อีกทั้งไม่ได้วิเคราะห์ว่าสัญลักษณ์ สามารถละหน่วยภาษาประเภทใดบ้าง

3.1.1 เอกสารภาษาเขมร ดังนี้

1) ข่าวภาษาเขมรจำนวน 90 ข่าว ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากข่าวภาษาเขมรที่นำเสนอทางอินเทอร์เน็ต ตั้งแต่ช่วงวันที่ 1-30 พฤษภาคม 2561 โดยเก็บข้อมูลจากข่าวที่เผยแพร่จำนวน 3 ข่าวต่อวัน

2) บทความในนิตยสารภาษาเขมรจำนวน 10 บทความ โดยเก็บข้อมูลจากนิตยสารที่ตีพิมพ์เผยแพร่ระหว่างเดือนมกราคม-มิถุนายน พุทธศักราช 2561

3) บทปาฐกถาของผู้นำทางสังคม อาทิ นักการเมือง ผู้นำทางทหาร จำนวน 5 บท ที่เผยแพร่ระหว่างเดือนมกราคม – มิถุนายน 2561

3.1.2 ผู้พูดภาษาเขมรมาตรฐาน จำนวน 30 คน สัมภาษณ์เพื่อคัดเลือกข้อความต่อเนื่องภาษาเขมรที่รวบรวมได้จากเอกสารภาษาเขมรทั้ง 3 ประเภท ในข้อ 3.1.1 โดยข้อความที่นำมาวิเคราะห์ข้อมูลต้องปรากฏสุญญรูป

3.1.3 ผู้พูดภาษาเขมรมาตรฐาน จำนวน 5 คน จัดสนทนากลุ่ม (focus group) เพื่อตรวจสอบข้อมูล ในด้านกระบวนประโยค ความหมายของข้อความต่อเนื่องและความหมายของกระบวนประโยค และการใช้สุญญรูปในข้อความต่อเนื่อง

3.2 ขอบเขตประเด็นการวิเคราะห์ งานวิจัยนี้ประยุกต์แนวคิดการวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความที่เสนอโดย ฮัลลiday และฮาซัน (Halliday and Hasan : 1976) และเบอแกรนด์และเดรสเลอร์ (Beaugrande and Dressler : 1981)

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 แบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

4.2 กลุ่มตัวอย่าง

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

4.2.1 เอกสารภาษาเขมร

1) ข่าวภาษาเขมร

ก) เป็นข่าวประเภทต่างๆ ในหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอทางอินเทอร์เน็ต ช่วงระหว่างวันที่ 1-30 พฤษภาคม 2561

ข) เป็นข่าวที่มีลักษณะเป็นเรื่องเล่า (Narrative) โดยมีการลำดับเวลา (Contingent Temporal Succession) ของเหตุการณ์ที่ปรากฏในข่าว กล่าวคือ การกล่าวถึง

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน จากนั้นจึงกล่าวถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในลำดับต่อมา หรือมีการกล่าวถึงเหตุการณ์หนึ่งเป็นเหตุให้เกิดอีกเหตุการณ์หนึ่งตามมา

ค) เป็นข่าวที่มีเนื้อหาไม่ต่ำกว่า 1 หน้ากระดาษ A4

2) บทความในนิตยสารภาษาเขมร

ก) เป็นบทความประเภทต่างๆที่ตีพิมพ์ในนิตยสารภาษาเขมร ระหว่างเดือนมกราคม – มิถุนายน 2561

ข) เป็นบทความที่มีการดำเนินเรื่องตามลำดับเวลา และมีเนื้อหาที่กล่าวถึงบุคคลและสถานที่

ค) มีความยาวไม่น้อยกว่า 1 หน้ากระดาษ A4

3) บทปาฐกถา

ก) เป็นบทปาฐกถาภาษาเขมรของผู้นำทางสังคม อาทิ นักการเมือง หรือผู้นำทางทหาร ที่เผยแพร่ระหว่างเดือนมกราคม – มิถุนายน 2561

ข) มีการลำดับเวลา (Contingent Temporal Succession) ของเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกัน โดยกล่าวถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน จากนั้นจึงกล่าวถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในลำดับต่อมา

ค) มีเนื้อหาเป็นเอกภาพ โดยกล่าวถึงสาระหลักเพียงหนึ่งประเด็น

ค) มีความยาวไม่น้อยกว่า 5 หน้า

4.2.2 กลุ่มผู้พูดภาษาเขมร จำนวน 30 คน มีเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

1) เป็นผู้พูดภาษาเขมรเป็นภาษาแม่ และใช้ภาษาเขมรสื่อสารในชีวิตประจำวัน

2) มีอายุ ระหว่าง 25-50 ปี

3) สามารถอ่าน-เขียนภาษาเขมรได้เข้าใจ

4) ไม่เป็นผู้พูด 2 ภาษา (bilingual)

5) ไม่เคยเข้ามาทำงานในประเทศไทย

4.2.3 กลุ่มผู้พูดภาษาเขมร จำนวน 5 คน ไม่ซ้ำกับกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 4.2.2 มีเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

1) เป็นผู้พูดภาษาเขมรเป็นภาษาแม่ และใช้ภาษาเขมรสื่อสารในชีวิตประจำวัน

2) มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร

3) ไม่เป็นผู้พูด 2 ภาษา (bilingual)

4.3 ขั้นตอนการเก็บข้อมูลและคัดเลือกข้อมูล

4.3.1 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากเอกสารภาษาเขมรตามที่กำหนดไว้ จากนั้นนำข้อมูลและข้อความแวดล้อมไปสัมภาษณ์กลุ่มผู้พูดภาษาเขมรในกลุ่มที่ 4.2.2 เพื่อคัดเลือกข้อความที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

4.3.2 เมื่อได้รายการข้อมูลที่ปรากฏสมบูรณ์แล้ว จึงนำมาวิเคราะห์และจำแนกประเภทสมบูรณ์ในภาษาเขมร

4.3.3 นำข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ตามข้อ 4.3.2 มาจัดสนทนากลุ่มกับกลุ่มผู้พูดภาษาเขมรในกลุ่มที่ 4.2.3 เพื่อตรวจสอบข้อมูล กระสวนประโยค และความหมายของข้อความต่อเนื่อง และความหมายของกระสวนประโยค

4.4 เครื่องมือวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้แบบบันทึกข้อมูลและแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง ที่ประกอบด้วยข้อความต่อเนื่องและสมบูรณ์ที่ปรากฏในข้อความ รวมทั้งกระสวนประโยคในข้อความต่อเนื่อง

4.5 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางภาษาศาสตร์ และเขียนรายงานการวิจัยโดยพรรณนาวิเคราะห์

4.6 การตรวจสอบและสรุปผลข้อมูล

หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาจัดสนทนากลุ่ม (focus group) กับผู้พูดภาษาเขมร โดยแบ่งเป็น

4.6.1 ตรวจสอบและสรุปผลข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ ทั้งกระสวนประโยค ความหมายของกระสวนประโยค ข้อความต่อเนื่อง ความหมายของข้อความต่อเนื่อง ประเภทและสมบูรณ์ในข้อความต่อเนื่อง

4.6.2 นำข้อมูลมาประมวล ปรับปรุง และเขียนรายงานการวิจัย

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ความรู้เกี่ยวกับสมบูรณ์ในข้อความต่อเนื่องภาษาเขมร อันจะทำให้เข้าใจระบบวากยสัมพันธ์ภาษาเขมรได้ลึกและรอบด้าน

2. ทำให้ผู้เรียน ผู้สอนภาษาเขมรเข้าใจการเชื่อมโยงความประเภสมบูรณ์ ที่มี การแสดง ความสัมพันธ์ทางความหมายและทางไวยากรณ์ระหว่างข้อความ

3. ได้ความรู้การวิเคราะห์ภาษาเขมรระดับข้อความในประเด็นอื่นๆต่อไป ทั้งการวิเคราะห์วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ที่จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลการใช้สมบูรณ์ในการแสดงความสัมพันธ์ของข้อความต่อเนื่อง

6. ข้อตกลงเบื้องต้น

6.1 ในงานวิจัยนี้ภาษาเขมร หมายถึง ภาษาเขมรในราชอาณาจักรกัมพูชา และผู้พูดภาษาเขมร หมายถึงผู้พูดภาษาเขมรในราชอาณาจักรกัมพูชา

6.2 การถ่ายถอดชื่อบุคคลหรือชื่อเฉพาะใช้วิธีการถ่ายถอดอักษร (Transliteration) จากอักษรภาษาเขมรเป็นอักษรภาษาไทยโดยเน้นที่รูปเขียนเป็นสำคัญ สำหรับชื่อบุคคลหรือชื่อเฉพาะที่ใช้จนคุ้นเคยแล้วในภาษาไทยจะใช้ตามความนิยมนั้น เช่น **ព្រះបាទ** ในงานวิจัยนี้จะใช้ว่า "พระตะบอง"

6.3 การถ่ายถอดเสียงภาษาเขมรเป็นสัทอักษร ผู้วิจัยถ่ายถอดตามระบบเสียงของ Franklin E. Huffman (1987) สำหรับการอ้างอิงภาษาเขมรที่นักวิชาการได้ถ่ายถอดสัทอักษรไว้แล้วจะคงสัทอักษรตามต้นฉบับที่ปรากฏในเอกสารของนักวิชาการนั้นๆ

6.4 ในการนำเสนอตัวอย่างข้อมูล ผู้วิจัยยกตัวอย่างประโยคข้อมูลภาษาเขมรที่ต้องการวิเคราะห์พร้อมกับแปลความหมายเป็นภาษาไทยแบบคำต่อคำตามพจนานุกรมฉบับพุทธศาสนมถิตย ในกรณีที่แปลความหมายแบบคำต่อคำแล้วไม่สื่อความในภาษาไทย ผู้วิจัยจะแปลความทั้งประโยคลงในอีกบรรทัดหนึ่งและใส่ความหมายอยู่ในเครื่องหมายอัฒภาค

6.5 การนำเสนอตัวอย่างข้อมูล ผู้วิจัยจะเสนอเฉพาะข้อความที่ต้องการวิเคราะห์ ในกรณีที่ข้อความยาวและมีส่วนที่ไม่ใช่ข้อมูลที่จะวิเคราะห์ ข้อความดังกล่าวจะถูกย่อออกไป โดยใช้สัญลักษณ์ "... " แทนการละข้อความใน 3 กรณี ดังนี้

- 1) เมื่อ "... " ปรากฏหน้าข้อความใดแสดงว่า ข้อความนั้นมีข้อความอื่นนำหน้ามาก่อน
- 2) เมื่อ "... " ปรากฏหลังข้อความใดแสดงว่า ข้อความนั้นมีข้อความอื่นต่อท้าย
- 3) เมื่อ "... " ปรากฏระหว่างข้อความ แสดงว่ามีการละข้อความบางส่วนระหว่างข้อมูลที่ต้องการนำเสนอ

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

7.1 สุนทรูปล หมายถึง การละรูปภาษาออกจากโครงสร้างผิว แต่ยังคงความหมายและหน้าที่ในโครงสร้างลึก สุนทรูปลเป็นกลไกการแทนที่ประเภทหนึ่ง แต่เป็นการแทนโดยไม่ปรากฏรูปภาษา การวิเคราะห์ความหมายของสุนทรูปลต้องอาศัยกระบวนการเกาะเกี่ยวความระหว่างข้อความที่นำมาก่อนและข้อความที่ตามมา ทั้งนี้ สุนทรูปลสามารถปรากฏแทนหน่วยนาม หน่วยกริยา หรือหน่วยอื่น

7.2 ข้อความต่อเนื่อง หมายถึง หน่วยภาษาที่ประกอบด้วยประโยคตั้งแต่ 2 ประโยคขึ้นไปเรียงต่อกัน โดยทั้งสองประโยคมีความสัมพันธ์ทางความหมายหรือไวยากรณ์ ประโยคที่แสดงความสัมพันธ์กันมีทั้งประโยคที่สมบูรณ์และไม่สมบูรณ์ เช่น ปรากฏเฉพาะภาคแสดง โดยละภาคประธานไว้ สิ่งที่ทำให้ประโยคมีความสัมพันธ์กันทางความหมายหรือทางไวยากรณ์ คือ การเกาะเกี่ยวความ (Coherence)

8. สัญลักษณ์ที่ใช้ในงานวิจัย

8.1 เครื่องหมาย “?” ใส่ไว้หน้าประโยคข้อมูล หมายถึง ประโยคนั้นไม่ถึงกับผิดไวยากรณ์ ฟังประโยคนั้นได้เข้าใจ แต่โดยทั่วไปจะไม่ใช้รูปประโยคแบบนี้

8.2 เครื่องหมาย “*” ใส่ไว้หน้าประโยคข้อมูล หมายถึง ประโยคนั้นผิดไวยากรณ์ ในภาษาเขมร จะไม่ใช้รูปประโยคแบบนี้

8.3 เครื่องหมาย “∅” แสดงการไม่ปรากฏรูปภาษาในโครงสร้างผิว แต่ยังคงปรากฏความหมาย และหน้าที่ในโครงสร้างลึก

